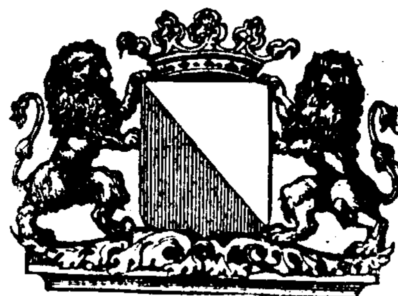
A°. 1859. N°. 311.

ZATURDAG 31 DECEMBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

UTRECHT, Zaturdag 31 December.

De zaken staan op 't oogenblik op het groote politieke schaakbord van Europa, zeer slecht; althans zeer ingewikkeld. De brochure *de Paus en het kongres* is als een bom komen vallen te midden der voorbereidingen voor het kongres. Is het slechts een los schot, of is het een bepaald regerings programma, dat men in de wereld heeft gezonden, voor welk laatste het vlugschrift bijna algemeen gehouden wordt? Die vraag is niet ligt te beantwoorden, en intusschen komen er geruchten van allerlei aard, ontstaat er een onrust, die niet veel minder is, dan voor ruim een jaar de toespraak van keizer *Napoleon* aan baron *v. Hübner* maakte.

Er is bepaald aan de Fransche regering inlichting gevraagd omtrent de brochure; de ministerraad is daarop vergaderd geweest, en er schijnt besloten, dat de *Moniteur* de geruchtmakende brochure niet zal *desavoueren*, omdat de *Moniteur* de verschijning niet heeft aangekondigd, en de zaak geene regeringszaak is. — Men gelooft, dat de hoven van Weenen, Rome en Napels niet tevreden zullen zijn met deze inlichtingen, omdat het bekend is, dat de gevoelens van keizer *Napoleon* met den inhoud der brochure ten volle overeen stemt. Men begint dus te Weenen te vermoeden, dat het kongres op de grondslagen te Villafranca gelegd niet zal voortbouwen; men heeft dus geen sympathie meer voor het kongres, en van daar de meening, dat de belofte tot deelneming er aan door sommigen wel zou kunnen worden ingetrokken. Per telegraaf wordt zelfs berigt, dat de bijeenkomst van het kongres weder onbepaald is uitgesteld, 't geen niet anders dan een gevolg zou kunnen wezen van het terugtreden van enkele mogendheden.

Onder de verontrustende geruchten behoort nog, dat de Fransche troepen Rome zouden verlaten, en eene wijziging in het Fransche kabinet zou plaats hebben. Waarschijnlijk is daar van evenveel waar, als van den beweerden stap van den Russischen gezant, die men meldt, dat aan de Fransche regering zou hebben te kennen gegeven, dat zijne regering zich niet met de konklusiën der bekende brochure zou kunnen vereenigen. Zulk een stap zou bepaald voorbarig schijnen, en daarbij zou hij geheel in strijd zijn met de meening door de Russische bladen bijna eenparig ten gunste van Italië geuit.

(Een telegram van *heden* morgen zegt, dat de moeijelijkheden te Fontainebleau zijn uit den weg geruimd.)

Intusschen heeft de ultramontaansche partij te Parijs hare krachten er voorloopig aan besteed, de fondsen te drukken; dat is haar gelukt; dat is eene korte zegepraal, die wel wordt opgewogen door het antwoord dat dadelijk op het protest van bisschop *Dupanloup* is gevolgd, waarvan men onder Parijs den inhoud zal vinden, en door de eenparigheid, waarmede de strekking der brochure in Frankrijk, Engeland en Italië wordt goedgekeurd.

De *M. Post* meent, dat in ieder geval de overeenstemming tusschen de hoven van Parijs en Turijn ten volle hersteld is, en die weder op gelijken voet zijn als voor een jaar.

Opmerkelijk is het berigt der werking van de Protestantsche Propaganda in Italië. Men kan die niet dan bevorderen, als de R. K. priesterpartij steeds de reaktie blijft voorstaan.

De Spanjaarden hebben Tetouan in Afrika aangetast, en naar 't schijnt, om te beginnen niet zonder gevolg. Er komt reeds verdeeldheid in 't kamp der Mooren.

De sinds gister ontvangen **telegrafiesche depeches** laten wij hieronder volgen:

Madrid, Donderdag. Gisteren is het Spaansch eskader van Algesiras vertrokken. Men weet niet naar welk punt het zich zal begeven.

Madrid, Vrijdag. Gisteren heeft het Spaansche eskader de forten aan de Tetuan-rivier in brand gestoken en doen springen. De troepen zijn geheel gereed om de operatiën voort te zetten. Twee Marokkaansche stammen, die den oorlog niet meer wilden voortzetten, hebben zich in hunne bergen teruggetrokken.

Turijn, Vrijdag. De goevernementen van Oostenrijk, Napels en Rome hebben inlichtingen gevraagd aan Frankrijk ten opzigte der brochure nopens het kongres.

Villamarina, te Milaan aangekomen, heeft voor zijne benoeming tot goeverneur bedankt. Men verzekert, dat hij met eene belangrijke zending naar het buitenland belast zal worden. *Jocteau*, gezant te Bern, is tot ambassadeur naar Weenen bestemd.

De benoeming van den heer *Nigra* te Bern is niet bevestigd, dewijl hij met den graaf *de Cavour* naar Parijs zal vertrekken.

De brochure nopens den Paus is in Midden-Italië met geestdrift ontvangen. In de Romagna worden duizende exemplaren verspreid.

Kopenhagen, Vrijdag. De rijksmaarschalk en 's konings sekretaris hebben hun ontslag bekomen. Zij vertrekken morgen naar Algiers.

Florence, Vrijdag. De aartsbisschop van deze stad heeft geprotesteerd tegen de wijze, waarop in den jongsten tijd de Protestantsche propaganda alhier werkzaam is. Zijn protest is evenwel zonder gevolg gebleven.

Berlijn, Vrijdag. De *Kreutzzg.* maakt melding van een gerucht, volgens hetwelk vorst *Hohenzollern-Sigmaringen* voornemens zou zijn, eerlang de betrekking van voorzitter van het staatsministerie te verlaten, en het bevel over het zevende armeekorps op zich te nemen.

Londen, Vrijdag. Een telegram uit Parijs, in den *Morn. Post.* opgenomen, weerspreekt het gerucht, dat de pauselijke nuntius zijne reispassen heeft gevraagd.

Londen, Vrijdag. De beroemde geschiedschrijver *Macaulay* is heden overleden.

Thomas Batington Macaulay werd in 1800 te Londen geboren. Zijn vader, een Schot en welgesteld koopman, had zich door zijne philantropiesche bemoeijingen een geachten naam verworven. De zoon studeerde te Cambridge en vestigde zich in 1826 te Londen als advokaat, na zich reeds gedurende zijn akademische loopbaan door voortbrengselen van dichterlijk genie zekeren naam te hebben gemaakt. In 1825 opende hij zijne medewerking aan de *Edinburgh Review* met eene verhandeling over *Milton*; de stukken door hem voor dit tijdschrift geschreven, verschenen gezamenlijk in 1843. In 1834 ging hij als medelid van den hoogen raad van Calcutta en als goeverneur van Agra naar Indië, vanwaar hij in 1838 terugkeerde. Van Sept. 1839 tot den val van het ministerie was hij sekretaris van oorlog, en van *Melbourne* 1846 tot Mei 1848 verschenen de beide eerste Julij deelen zijner geschiedenis van Engeland. Hij behoorde op politiek gebied tot de Whigs.

Parijs, Vrijdag. Er is heden een ministerraad gehouden onder het voorzitterschap des keizers, waarin het besluit is genomen om het vlugschrift, getiteld: *De Paus en het kongres*, niet officieel af te keuren. Uit hoofde in den *Moniteur* geene melding is gemaakt van de verschijning van bedoelde brochure, zal zij beschouwd worden als eene aangelegenheid van binnenlandschen aard, welke aan de andere mogendheden derhalve geheel en al vreemd mag geacht worden.

Marseille, Vrijdag. Alhier zijn tijdingen ontvangen uit Konstantinopel, loopende tot 21 dezer. Daaruit blijkt, dat *Hefik-pacha* benoemd is tot gezant te Parijs. Zijn voorganger zal zitting bekomen in den grooten raad.

De nota der Porte, betreffende de kwestie van de doorgraving der landengte van Suez, is nog niet verzonden.

Een artikel van de *Invalide Russe*, waarin gezegd wordt, dat die kwestie waarschijnlijk ook op het kongres zal worden behandeld, heeft te Konstantinopel een levendigen indruk gemaakt.

De president van de regtbank van koophandel is gearresteerd wegens ontrouw in zijne betrekking, en de minister van koophandel is vervangen door *Ethem-pacha.*

Brussel, Vrijdag. Graaf *Walewski* heeft per telegraaf aan de mogendheden berigt gezonden, dat het kongres onbepaald is uitgesteld. De Paus vordert de desavouering der bekende brochure. De Fransche troepen zouden Rome verlaten. In het ministerie zou eene verandering komen. De heer *de Persigny* zou bij het departement van buitenlandsche, de heer *Pietri* bij dat van binnenlandsche zaken optreden. (?)

Londen, heden, Zaturdag. De Parijsche korrespondent van den *Morn. Post* meldt, dat te Fontainebleau eene konferentie is gehouden tusschen den keizer en de HH. *Walewski* en *v. Metternich* en dat daarop waarschijnlijk de bestaande moeijelijkheden uit de weg geruimd zijn en de bijeenkomst van het kongres bespoedigd is.

— Z. M. heeft benoemd bij het korps ing. mineurs en sapeurs tot maj., den kapt. 1. kl. jhr. *B. de Jong van Beek en Donk*; tot kapt. 3. kl., den 1. luit. jhr. *D. G. Hora Siccama*, beiden van het korps; tot adjunkt-verifikateur van 's rijks zee-instrumenten te Leiden *P. J. Kaizer*, math. en phil. nat. cand.; tot adjunkt-kommies bij het departement voor de R. K. eeredienst den 1. klerk *J. J. Willemse*. — Erkend *W. J. Jacobson*, als konsul van Belgie te Padang.

— Z. M. heeft aan den maj. bij de dienstdoende schutterij te Amsterdam jhr. *D. Bicker* vergund, den hem door offic. van het bat. dier dd. schutterij, waarover aan hem het bevel is opgedragen, ten geschenke aangeboden eeresabel te mogen dragen.

— Door Z. M. den koning van Pruissen zijn de versierselen van het ridderkruis van den Rooden Adelaar geschonken aan den kapitein *Roosmale Nepveu*, adjudant van Z. K. H. prins *Frederik* der Nederlanden.

— Van 't Nieuwe Diep, zegt de *A. Ct.* zullen eerlang 300 ligtmatrozen met bijzondere gelegenheid naar O. Indië worden overgebragt.

— Even als de schipbrug te Vreeswijk is ook die te Arnhem en de gierbrug te Nijmegen gelegd.

— Voor eene alhier te houden verloting ten behoeve van eene arme weduwe, zijn door H. M. de Koningin-Moeder twee prachtige karcel lampen toegezonden.

— De Kamer van koophandel te Rotterdam heeft zich aan den min. van buitenl. gewend, om te verzoeken, dat de regering de pogingen van de Bremer handelaren krachtig zal ondersteunen, om op het aanstaande kongres te Parijs eene verandering van de beginselen omtrent het algemeen zeeregt te doen aannemen. Nederland, het vaderland van *Grotius*, dat steeds de vrijheid der zeeën heeft voorgestaan, en de stelling, dat de vlag het goed dekt, altijd heeft verdedigd, mag hier niet achterlijk blijven; de pogingen verdienen te meer de aandacht, omdat op het kongres van 1856 reeds vijandelijk eigendom in neutrale schepen is gevrijwaard, en de kaapvaart is afgeschaft; deze grondslagen zijn algemeen aangenomen, behalve door N. Amerika, dat verlangt, dat alle partikulier eigendom op zee zal worden geëerbiedigd.

Het adres van de Rotterdamsche K. v. K., dat de *Rott. Ct.* bevat is, zeer lezenswaard.

*— Het kort uitstel, dat de beslissing van de spoorwegzaak heeft ondervonden, heeft dáár, waar men om lokaal belang de ongelukkige regeringsontwerpen wilde doordrijven, eenigen spijt verwekt. Dat is te begrijpen. Men wenscht daar, ten koste van de schatkist, ten koste van de toekomst van Nederland het eigenbelang te zien gediend. Het licht schuwt men dus, en *à pas de charge* de ontwerpen aangenomen, dat ware het best geweest.

De Eerste Kamer heeft er anders over gedacht; en gelukkig! Zoo iemand, dan zijn *wij* steeds voorstanders van den aanleg van spoorwegen geweest; maar we wenschen spoorwegen te zien aangelegd, die aan de eischen van handel en nijverheid voldoen, geene lijnen die zijn uitgedacht, om stemmen van Kamerleden *op te scharrelen.*

De Eerste Kamer heeft nog eenige weken hare beslissing uitgesteld. Nogmaals kan men met bedaardheid de nadeelen en voordeelen der ontwerpen nagaan, en als men dan onpartijdig, met ter zijde stelling van lokaal belang, naar 't geweten beslist, we gelooven, dat de regerings-ontwerpen niet zullen worden aangenomen. Velen zullen zeker naar pligt en geweten meenen te handelen, door die ontwerpen goed te keuren. Dat velen alzoo op eerlijke wijze maar toch onjuist oordeelen, is te begrijpen; dat men echter eene meerderheid voor de regeringsontwerpen zou verkrijgen, zonder stemmen op te scharrelen, of mede te slepen door dat men lokale belangen heeft gevleid, dat zou ons ondenkbaar schijnen.

Van lieverlede iets onbevangener de zaken beschouwende, gelooven wij, dat onze Eerste Kamer-

leden het Vaderland zullen bewaren voor de *ramp* van 't aannemen der regerings-ontwerpen. Onder de werkjes, die elken onpartijdige *moeten* overtuigen van de onaannemelijkheid der regerings-ontwerpen, hebben wij reeds vroeger op het geschrift van den heer *Stieltjes* gewezen; wij zullen daarop later terugkomen. Thans willen wij bijzonderlijk de aandacht vestigen op een paar brochuren, die, na de aanneming der spoorweg-ontwerpen door de Tweede kamer, werden uitgegeven, bij den heer *Thieme* te Arnhem. *De spoorwegen beschouwd uit het oogpunt der verdediging*, door een *oud soldaat* beweegt zich op een technisch terrein, maar 't is zoo begrijpelijk gesteld, dat iedereen er met belangstelling kennis mede zal maken. De schrijver doet het uitkomen, hoe zwak de verdediging van den *minister van oorlog* is geweest, waar hij zich geroepen achtte voor de spoorweg-ontwerpen der regering te spreken. Wij hadden van hem gehoopt, die zoo kordaat voor zijne meening durft uitkomen, dat hij het uitgeven van zoo wat honderd millioen van te veel gewigt achtte, om de ontwerpen daartoe te verdedigen, door alleen er op te wijzen, dat de ontwerpen *niet nadeelig zijn.*

De tweede brochure van denzelfden uitgever draagt ten titel: *over eenige financiële gevolgen, die de uitvoering der ontworpen spoorwegen hebben kan*, door N. T. L., *ex-redder door bezuiniging*. Dit gaat den minister van financiën aan. Deze is in de spoorwegzaak zeer ongelukkig opgetreden. Om de regeringsplannen te kunnen verdedigen, heeft de minister *v. Bosse* met zijn geheel verleden, heeft hij plegtig gedane beloften moeten breken. En nog heeft hij bij zijne verdediging erkend, dat hij zou wenschen, dat er minder offers van den staat gevorderd werden, dat het hem lief zou wezen, als men de plannen kon inkrimpen en daardoor de lasten, door den staat op zich te nemen, kon verminderen. Waarom dan echter de plannen van den heer *Thorbecke* niet aangenomen? Daardoor kon hij zijne wenschen voor Nederland vervuld zien!

Wat onze financiën nu te wachten hebben, als de regeringsontwerpen ook door de Eerste Kamer worden aangenomen, het staat voor een ieder duidelijk in de brochure te lezen. Het verschiet is schoon: wij gaan welligt, op Oostenrijksche manier, een *staatsbankroetje* tegen!!

Wij bevelen zeer de lezing van beide brochures aan: voor enkele stuivers zal ieder, die wil overtuigd worden, zien, dat de heer *Wintgens* gelijk had, toen hij zeide, dat de aanneming der regerings-spoorweg-ontwerpen een *nationale ramp* voor Nederland zou wezen.

— Zeer juist zegt de bekende *J. B.* in het *Tielsch Weekblad* over de spoorwegontwerpen: »Noch aan het goevernement, noch aan de vertegenwoordiging is het te vergeven, dat het, zoo als duidelijk is uit de onzekere en wankelende houding die zij, omtrent een zoo gewigtig punt, in de laatste jaren hadden aangenomen, aan beiden ontbroken heeft aan een vast stelsel, een deugdelijk en praktisch beginsel. De onstuimige drift van overal verspreide partikulieren en gemeenten is te vergeven: maar tot wat anders dient een Goevernement, en eene Vertegenwoordiging, dan tot het beperken van alle die plannen binnen de grenzen van het wel berekend vermogen en de krachten van den Staat, zoodra ten minste blijkt, dat zij niet zonder de middelen van den Staat kunnen ten uitvoer gelegd worden; — en, wanneer het resultaat van die berekening de overtuiging aanbrengt, dat het onzinnig en vermetel zou zijn, alles op eens te ondernemen, tot eene verstandige keuze van datgene, waarmede ons handelsbedrijf dadelijk zou gebaat worden?"

— Het *Hand.bl.* bespreekt de spoorwegzaak en zegt o. a. over de afdoening er van over een zestal weken:

»Het komt ons toch voor, dat, hoe men ook over het wetsontwerp oordeele, eene afdoening daarvan zeer wenschelijk is. Wordt het onverhoopt aangenomen, dan zal het tijdstip geboren zijn te overwegen, welk andere middelen kunnen worden aangewend, om het tot stand brengen en de uitvoering van dat wetsontwerp te verhoeden. Wordt het daarentegen afgestemd, dan is het ministerie dadelijk ontslagen van den band, dien het met de koncessionarissen heeft aangegaan, en dan kan het onverwijld nieuwe onderhandelingen met andere aanvragers aanknoopen, om op meer voordeelige voorwaarden een beter spoorweg-ontwerp in het leven te roepen."

Wat den voortdurenden tegenstand betreft, die de spoorwegontwerpen ondervinden, zegt het blad verder:

»Gold het hier eene wet van tijdelijken aard, van voorbijgaande werking, wij zouden de eerste geweest zijn, om ondergeschikte bedenkingen ter zijde te stellen; maar hier, waar het eene voordragt geldt, waarbij een spoorweg-net in een groot deel des rijks gespreid wordt, met uitsluiting van een ander aanzienlijk deel des lands; een ontwerp, door welks aanneming, naar de verklaring van zoo vele afgevaardigden en deskundigen, de zaak der spoorwegen voor altijd hier te lande wordt bedorven, tegen dergelijk ontwerp zijn wij in gemoede verpligt tot het laatste oogenblik ook onze stem te verheffen."

— De *Arnh. Ct.* zegt, over de legerorganisatie, die de Tweede Kamer en de regering meende, dat bij de wet moest vastgesteld worden, terwijl de tegenwoordige minister daaromtrent eene andere meening is toegedaan, o. a. 't volgende:

»Kan de minister zich niet bekeeren tot hetgeen wij meenen de ware, de grondwettige opvatting van art. 178 te zijn, dan vreezen wij dat deze eerste overwinning van het departement van oorlog door eene groote nederlaag zal gevolgd worden. Een sukzes van geestdrift is zelden een duurzaam sukzes. Men kan zich eens of een paar malen door sympathie voor een geacht man laten overhalen tot een votum, dat meer de welwillendheid der meerderheid dan hare overtuiging uitdrukt, doch het koel verstand en de gezonde reden hernemen eindelijk hunne regten. De vertegenwoordiger mag even weinig partijdig zijn voor gunstelingen, als tegen nietgunstelingen. Wanneer hij ziet, niet naar de eerlijke en goede bedoelingen van den minister, maar naar de eischen der zaak, naar het publiek belang der natie, naar hetgeen de grondwet wil, — hij kan dan, op de motieven door den minister aangevoerd, geen goedkeurend votum laten volgen. Hij volgt den minister dan op eenen weg zonder grenzen, op een gebied waarover hij geen overzigt heeft. »De vertegenwoordiger" werd te regt aangemerkt, »heeft niet alleen te vragen *of wij kunnen betalen*, maar hij mag, hij moet vragen *wat wij daarvoor zullen erlangen*. En zoo ligt in de magt om de middelen in te willigen eene bevoegdheid tot mederegeling van hetgeen waartoe die middelen moeten dienen."

— Maandag avond zal de bedestond voor de uitbreiding van het Evangelie in de Walekerk worden gehouden.

— De kommissie ter bevordering van het onderzoek naar de verschijnselen op den Oceaan heeft gister avond weder eene vergadering gehouden. Het blijkt, dat men van de scheepskapiteins de beste medewerking geniet, in het opteekenen en bijhouden der meteorologische verschijnselen op zee.

— Aan boord der **Maria Christina**, kapt. *Zaski*, aan het N. Diep, zeilree naar Sidney, bevinden zich 16 Italianen, die het plan hebben hun fortuin in de goudmijnen aldaar te beproeven; zij schijnen de woelziekte uit hun vaderland te hebben meegebragt; want hoezeer zij een slechts uiterst gering passagegeld betalen, eischen zij in plaats van betamelijke scheepskost voor tusschendeks-passagiers, *macaroni*, fijn brood, olijven etc. etc. en vooral dagelijks versch vleesch. 't Is te hopen, dat de kapitein, wiens ekwipage met hunne getalsterkte overeenkomt, de noodige maatregelen voor zijne veiligheid gedurende de reis neemt. Men wacht hier eerstdaags nog dertig à veertig Italianen, voor Sidney bestemd. *Arnh. Ct.*

*— Uit een' partikulieren brief van Bloemfontein, met deze laatste mail aangebragt, ontleenen wij, dat de advokaat *Hamelberg* — uit deze provincie — aldaar de algemeene achting geniet, en dat het geheel onjuist is, dat hij zou verlangd hebben, om Staats-President van den Oranje Vrijstaat te worden. Op de daartoe ontvangene uitnoodiging, om zich kandidaat te stellen, heeft hij met eene volstrekte weigering geantwoord. — Behalve de worsteling om dat Presidium, was het in den Vrijstaat rustig, ook met betrekking tot de inlandsche stammen.

— De Hooge Raad heeft, in zijne zitting van gister, uitspraak gedaan in zake *Elevée* tegen het bestuur van den Noordpolder, in de provincie Groningen. Het gedane beroep is verworpen, en is het dus beslist, dat de prov. Staten bevoegd zijn, om polder-reglementen te wijzigen of nieuwe vast te stellen, vóór dat de algemeene wet op den waterstaat is daargesteld.

— Donderdag heeft het hof van Gelderland *G. H. van Es*, schuldig verklaard aan moedwilligen manslag, (in dronkenschap te Culemburg op de markt op *de Beus* gepleegd, door dien een messteek toe te brengen) en hem veroordeeld tot 15 jaar tuchthuisstraf.

— Eene vrouw, aan het verlengde van de Hoogeveensche vaart te Coevorden wonende, heeft het kind, waarvan zij dezer dage was bevallen, verworgd. Men zegt, dat de schuldige naar Hannover is gevlugt.

— Te Munstergeleen, Limburg, zijn 3 woningen afgebrand; de schade is *f* 10,000.

— Van den 1. Januarij af, zal de afstand tusschen Parijs en Londen door een snelpost, in 11 uren in plaats van 16 uren, worden afgelegd. Elken morgen ten 7 ure vertrekken brieven en reizigers van beide hoofdsteden, om des avonds ten 6 ure reeds ter plaatse hunner bestemming te zijn.

— Het geregtshof van policie te Luik heeft dezer dagen een reiziger tot eene boete van 21 fr. 20 cent. veroordeeld, omdat hij het portier van den waggon, waarin hij zich bevond, zelf had geopend, en den waggon verlaten had alvorens de spoortrein geheel stil hield.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 30 *Dec.*, 2,20 El. + AP. 9,15. Gev. 8 d.

De Rijnhoogte te Keulen den 30. Dec. 9 voet 7 duim; 9 voet 4 duim Rijnl.

Vervolg der Oost-Indiesche berigten.

Nog wordt omtrent de kwestie der koelies door het *Bat. Handbl.* gezegd, dat de dwang jegens hen gepleegd, alleen heeft bestaan in het *ophalen* en *bijeenbrengen*, daar hen, vóór den resident gebragt, een voor een is gevraagd, of zij op voordeelige voorwaarden naar Boni wilden gaan; zij die weigerden waren dadelijk ontslagen. Men had hen met zooveel haast *opgehaald*, omdat er van Makassar berigt was ontvangen, dat men de koelies niet kon verkrijgen, waarop men daar gerekend had.

Men schrijft aan de *Soerabayasche Ct.* van Makassar dato 21 Okt. ll.:

Onze troepen hebben in de omstreken van Takelang veel te lijden, alhoewel de opstandelingen bij hunne nadering de vlugt nemen.

Eenige manschappen, welke ziek achtergelaten waren onder de verantwoordelijkheid van een kamponghoofd, zijn met den civielen gezaghebber, den heer *B.*, jammerlijk vermoord. Den eenen dag vijf kanonniers en den volgenden dag de civiele gezaghebber, sergeant der artillerie *Heijer* en eenige manschappen.

Het regte is men nog niet te weten gekomen; de een zegt, dat ook het verantwoordelijk kamponghoofd, die zich tegen den moord wilde verzetten, vermoord is en den tweeden dag twaalf man het leven hebben verloren; een ander beweert dat het kamponghoofd verraad gepleegd heeft en alleen de Europeanen vermoord zijn, terwijl de inlanders zich met de vlugt zouden gered hebben.

Dit is echter zeker, dat aan den civielen gezaghebber en den sergeant *Heijer*, het hoofd, na eenen vreeselijken marteldood, is afgesneden.

(Niet gewoon verzen op te nemen, maken wij voor 't onderstaande ditmaal hierin eene uitzondering.)

Middernachtsmis voor het stervend Jaar.

(Naar 't Engelsch van Longfellow.)

Ja, het Jaar is stram en oud,
Met zijn oog, dat traant en staart;
En de hand des doods, ijskoud,
Rukt den grijzaart aan den baard,
Hevig, — hevig.

Storm doet de bladren waaien,
Langzaam vielen ze af;
Kouw! kouw! 't gekras der kraaien
Schijnt een klank uit 't graf,
Een klank uit 't graf!

In 't woud, in duisternissen
Der rotsen klinkt een wijs;
Winden zingen hoogtijdsmissen,
Galmend; »Bid voor d' armen grijs'
Bid, — Bid!"

't Zwerk, of 't monnikskappen draagt,
Prevelt in den regen 't lied;
Schoon 't gebeden klettrend klaagt,
Zijn gebed is gantsch om niet,
Gantsch om niet.

Zie in 't storm-getijde
't Oud-Jaar, hoe dwaas 't nog wacht,
Kroonend zich met dorre heide,
Als Koning Lear veracht,
Een vorst, — een vorst!

Bescheen de zomer weer de aard,
't Bood dan vreugd aan hem!
Zijn vreugd! voor 't laatst! De zwakke grijzaart,
Nog bemint hij die stem,
Teêr en zacht.

Hij had weer aan 't woud gevraagd, —
Gevleid die stem zoo zacht
Van den wind, als de ademtocht der maagd: —
»Ach! zoo gij ook lacht,
Spot niet met mij!"

Maar nu is die dag gevlucht,
Door d'arm des doods verstijfd;
Zonder spoor in 't graauw der lucht,
Waar die adem blijft,
Geen zweem noch spoor!

Als straks 't Oud-Jaar dan sterft,
Hoort! hoe 't woud één weeklacht is,
't Schijnt een mensch, die eenzaam zwerft,
Roepend in de wildernis:
»Vreê zij zijn ziel"!

Dan komt met geklag, gemor,
Daar hij 't al niet delgen kon,
De storm-wind van Labrador,
De wind Euroklidon,
De storm-wind.

Huil! huil! zij van de boomen
Ook 't laatste blad gevaagd!
Ware ook zoo de schrik der vromen,
Het kwade, reeds verjaagd,
Ware 't weeh gevaagd!

Want nog een sterker storm komt weer,
Als een droever morgen daagt;
Van den hemel stort 't gesternt neer,
Als de bladren weeh gevaagd!
Kurie, eleaeson!
Christe, eleaeson!

Beetsterzwaag. A. J. TEN BRINK.

STOKHOLM, 19 December.

Omtrent het voorstel betreffende het adres ter zake van het kongres over Italië, deelen wij het volgende mede. De voorsteller zette het denkbeeld voorop, dat de volken elkaar moeten helpen, zoo zij wilden dat de vrijheid staande bleef. Nu gold het Sardinië en Italië; een ander maal kon het Zweden en Skandinavië gelden. Zoo ooit een volk de vrijheid verdiend had, was het dat van Midden-Italië, dat, door zijne vorsten verlaten, de orde beter had weten te bewaren dan die vorsten ooit hadden kunnen doen. Geen volk kan Italië beter begrijpen dan het Zweedsche, dat nooit door vreemden verdrukt was en zich zelf de dinastie gegeven had die nu het land bestuurt. Geene dinastie kon Italië beter begrijpen dan de Zweedsche; zij was door den vrijen volkswil ten troon verheven.

Een der sprekers, de heer *Waern*, herinnerde dat op het kongres eene kwestie zou worden behandeld van belang voor Zweden. Zwedens konstitutie en politieke betrekkingen waren gegrond op het regt der volkssoevereiniteit, waarvan het in 1809 door de keuze van een nieuw bestuur had gebruik gemaakt, en dus op hetzelfde beginsel, dat over Italië's lot zal beslissen. Zweden had er evenveel belang bij als Italië, dat beginsel door de groote mogendheden erkend te zien. De heer *Schwan* sprak in denzelfden zin; de heer *Hjerta* eveneens; hij was daarbij van oordeel, dat het hier gold de invoering in de politiek van het zedelijk beginsel, waarvan zij tot dus verre vrij was geweest tot groot nadeel der volken, die daardoor het regt derfden over hun lot te beschikken.

WEENEN, 28 December.

Het volgende valt te vermelden omtrent de nieuwe wet op de ambachten. In den regel zijn de bedrijven vrij, en kunnen zij, na bloote kennisgeving aan het bestuur, worden uitgeoefend. Bij uitzondering is toestemming noodig. De uitzonderingen worden naauwkeurig door de wet aangegeven. Als voorwaarde tot het uitoefenen van een bedrijf is gesteld, dat de persoon, die het wil uitoefenen, tot het beheer zijner zaken geregtigd is. Het gelijktijdig uitoefenen van verschillende bedrijven is geoorloofd.

Met den aanvang van 1860 zal hier een regeringsorgaan het licht zien, geheel geredigeerd door vreemden.

Omtrent het voornemen door de aristokratie opgevat, om, in den benarden toestand der schatkist, voortaan binnenslands betrekkingen kosteloos waar te nemen, verneemt men 't volgende: Het denkbeeld daartoe moet van den veldmaarschalk vorst *Windischgrätz* zijn uitgegaan, en moeten zich reeds daaraan hebben aangesloten drie vorsten *Lichtenstein*, *Eduard Schwarzenberg-Lobkowitz*, *Clam-Gallas*, *Wimpffen*, *Grünne* en *Reischach*; ook moeten al de aartshertogen, die een partikulier eigendom bezitten, het aanbod hebben gedaan, voor vijf jaren van hunne bezoldiging van rijkswege afstand te doen.

WEENEN, 28 December.

De vergunning tot het aanwerven van troepen ten behoeve van het pauselijk leger, zal met het begin van het volgende jaar worden ingetrokken. Twee bataljons, elk van 750 man, zijn reeds voltallig; zij bestaan uit manschappen, die uit onze dienst zijn ontslagen. Het derde en laatste bataljon wordt thans zamengesteld.

Aan den *Times* wordt van hier geschreven: Oostenrijksche staatslieden hebben niet zelden stellig verzekerd, dat de verkoop van Venetië in hooge mate de verbittering der natie zou gaande maken; desniettegenstaande zou negen-tiende der bevolking het verlies dier provincie als eene winst beschouwen. Tegenwoordig bedraagt de sterkte van het Oostenrijksche leger op voet van vrede 330,000 man. Indien Venetië niet meer tot dit rijk behoorde, zou een leger van 200,000 man voldoende zijn.

Uit Pesth meldt men, dat de zoon van het beroemd Zevenbergsch oppositiehoofd *Szasz* voor den tijd van zes maanden geïnterneerd is, wegens het uitbrengen van een toast op de »broeders in ballingschap."

BERLIJN, 29 December.

De *N. Pr. Ztg.* zegt vernomen te hebben, dat het ministerie voor de nieuwe leger-organisatie vijf millioen, maar slechts voor één jaar, zal aanvragen.

Alle oeverstaten, uitgezonderd Hannover, hebben reeds hunne adhaesie tot het houden eener konferentie wegens de zaak der kustverdediging doen kennen. Deze konferentie zal, naar men verzekert, in het laatst van Januarij bijeenkomen.

LONDEN, 29 December.

De *Morn. Post* voorspelt dat Sardinië en Frankrijk op het kongres gemeene zaak tegen Oostenrijk zullen maken.

Tot de Engelsche zeehavens die aanzienlijk versterkt zullen worden behoort ook de voortreffelijk gelegen haven van Milford, benevens het dok te Pembroke.

Uit Lissabon meldt men, dat het tiendeelig stelsel, met toepassing op de lengtematen, van 1 Jan. 1860 af in Portugal verpligtend wordt ingevoerd.

In het kamp van Alderschott kwam het den eersten kersdag tot eene vechtpartij tusschen soldaten, waarbij een persoon zijn leven verloor, terwijl er drie gewond werden.

De regering heeft besloten Dr. *Livingstone* een nieuw stoomvaartuig te geven, om zijn onderzoek op de Zambesi voort te zetten. — De heer *Gladstone* heeft 2500 p. st. beschikbaar gesteld voor een nieuwen ontdekkingstogt naar den grooten keten der *Nyaura* meeren

— 30 *Dec.* Gec. 95 5/8; Peru 4 1/2 pCt. 91 1/2. 3 pCt. 2 1/4 pCt. 15; Port. —.—; Venez. 5 pCt. 29, 2 1/4 pCt. 15; Port. —.—; Venez. 5 pCt. 29, 1 1/2 pCt. 33 1/2; Rusl. 5 pCt. 46 1/4; Sp. 3 pCt. 45 1/2, 1 1/2 pCt. 33 1/2; Rusl. 4 1/2 pCt. 101. 5 pCt. 110; Sard. 84 3/4.

PARIJS, 29 December.

Het schrijven van een R. Katholiek journalist in den *Constit.*, in antwoord op het oordeel van den bisschop van Orleans over de brochure *de Paus en het kongres*, is, hoewel in minder hevige taal dan waarin dit oordeel is uitgesproken, toch vrij wat logischer.

De bisschop vraagt met een omhaal van hoogdravende woorden, welke bedrijvigheid, welke ontwikkeling en vooruitgang van het gezag onbestaanbaar is met het pauselijk bestuur. De journalist antwoordt: de politieke-, de handels-, de nijverheidsbedrijvigheid, — alle ontwikkeling die het gevolg is der beginselen van de menschelijke beschaving. De bisschop begrijpt niet, dat men hier kan leven buiten de gewone toestanden. De journalist antwoordt, dat dit leven buiten de menschheid reeds lang de roem van Christus stedehouder, en bij gevolg het ongeluk geweest is van den wereldlijken vorst der Romeinsche staten. De bisschop vraagt waarom de Paus geen leger zou mogen hebben tot zijne verdediging. Het antwoord is, dat niemand dit regt hem zal betwisten, maar dat reeds sedert elf jaren Frankrijk te vergeefs op de vorming van een leger aandringt. De Paus kan geen leger oprigten, omdat hier het nationaal gevoel niet er toe kan meêwerken. Volgens de brochure zal de Paus zich door het bondsleger verdedigd zien. De brochure zegt, het pauselijk wereldlijk gezag in dien zin te verstaan, dat er geen magistruur zal wezen, dat de dogmata wetten zullen zijn. De bisschop komt daartegen op en vraagt of de dogmata voor een volk de wetten, een wetboek, de justicie onnoodig maken. »Gij zijt ten deze," antwoordt zijn bestrijder, »moeijelijk te voldoen, want het zal u altijd gemakkelijk zijn te antwoorden, dat wij niets van die dingen begrijpen en zelfs niet weten, wat wij willen zeggen. Gij zult antwoorden, gelijk gij reeds gedaan hebt, dat het dogma met minder onwrikbaar is in Frankrijk dan te Rome, en dat die onwrikbaarheid toch ten onzent de gasverlichting, telegrafie en spoorwegen geen kwaad heeft gedaan. Misschien zouden wij er u schroomvallig op kunnen wijzen, dat, zoo in Frankrijk de materiële vooruitgang zoo snel is geweest, dit niet juist aan het dogma te wijten is. Het is dikwijls gelukkig geweest dat in het burgerlijke het dogma aan de wet ondergeschikt was. Men herinnert zich wel, hoe een bisschop voor eenige maanden in een mandement niet schroomde de spoorwegen te beschouwen als eene straf des hemels voor de herbergiers. »*Voltaire* en *Chateaubriand*, zegt de bisschop, — hebben zelven erkend, dat het aan de dogmata gebonden pausdom Europa de beschaving gegeven heeft." De journalist antwoordt, dat het pausdom in de middeleeuwen geheel anders was dan nu. En dat de brochure zich met dogmata in plaats van wetten zou tevreden stellen, is alleen het gevolg der ondervinding. Sedert tien jaren toch verlangt de beschaving dat de Paus hervormingen en wetten naar de eischen des tijds invoere, en de Paus antwoordt steeds met het noodlottig *Non possumus*.

Ten slotte verheft de bisschop luide zijne stem er tegen dat men niet zou moge zeggen, dat het pausdom een namens God regerend gezag is. Is het dan een misdaad, vraagt hij, en eene zwakheid, in naam van God te regeren, *per quem reges regnant*, en zal men dat slechts als eene formule beschouwen? Neen, antwoordt zijn kalme bestrijder, maar zoo de keizers en koningen in de eerste plaats bij de gratie Gods regeren, regeren zij toch tevens door den wil des volks.

De heer *Granier de Cassagnac* zegt in zijn artikel over de bekende brochure, dat haar doel is: openlijk de wettigheid van 's pausen wereldlijk gezag te konstateren, en dat boven en buiten alle aanranding te stellen, niet alleen met behulp van een pauselijk leger, maar van het Europeesch volkenregt. Omdat sommige bladen het doen voorkomen, dat de strekking eene andere is, acht hij zich verpligt daartegen op te komen. De brochure, zegt hij, stelt geenszins *a priori* en met voorbedachten rade de afscheiding der Legatiën voor, Zij konstateert de bestaande scheiding, en berust daarin voor het vervolg, omdat zij de middelen om haar op te heffen onvoldoende of gevaarlijk acht. Dat de schrijver van het hoofddenkbeeld uitgaat dat 's pausen wereldlijk gezag noodig en wettig is, zegt de heer *G.* verder, blijkt daaruit, dat hij zegt dat men de Legatiën met geweld onder dat gezag zou moeten terugbrengen zoo het behoud dier streken voor dat gezag noodig ware. De heer *G.* nu meent dat die noodzakelijkheid niet bestaat, en men slechts alleen heeft te zorgen dat de Paus niet in onafhankelijkheid en gezag verlieze. De meeste staten hebben, zonder dat zij er nu last van gevoelen of er door vernederd zijn, eene vermindering van grondgebied ondervonden. Het kongres echter zal hier te beslissen hebben, en zelfs dan is de kerk nog vrij om een besluit te nemen. Uit het derde gedeelte der brochure, zegt de heer *G.* verder, blijkt eveneens duidelijk wat in het eerste wordt vooropgezet, daar het de middelen aangeeft, die naar des schr's inzien het geschiktst zouden zijn ter waarborging van 's pausen wereldlijk gezag. Vroeger droeg de geheele R. Kath. wereld tot de algemeene kosten van het bestuur der kerk bij; dit was een deel der gelden die reeds in elk bisdom voor de eeredienst bestemd waren. Ging men daar nu weêr toe over, men zou niet meer doen dan billijk was. Het zou de R. K. wereld meer aan het pausdom binden en de onderdanen van den Paus van een bovenmate zwaren en onbillijken last ontheffen.

De heer *Veuillot* heeft zich eene aardigheid veroorloofd tegen den heer *Moquart*, medebewerker van *la Tireuse des Cartes*, hetgeen hem echter slecht is bekomen. De minister van binnenl. zaken namelijk heeft den vermaarden redakteur van *l' Univers* doen weten, dat hij, wanneer hij weder zoodanige scherts mogt uiten, zou beschouwd worden als vijand der regering.

BRUSSEL, 30 December.

De aanstaande Leuvensche verkiezingen beginnen er reeds de aandacht te wekken en de gemoederen in beweging te brengen. De klerikale kandidaten zijn voor den senaat de heeren *de la Coste* en *d'Overschie*, voor de kamer de heeren *Landeloos*, *v. Dormael*, *Beeckman* en *de Man d'Attenrode*.

Er heeft zich een komitée gevormd tot uitbreiding van den handel met het Zuiden der Vereenigde Staten. Daaruit is nu voortgevloeid het plan om eene handelmaatschappij tot dat einde op te rigten, met een kapitaal van 250,000 fr.

MARKTBERIGTEN.

AMERSFOORT, 30 December.

Tarwe van *f* 8.50 tot *f* 9.25. Rogge van *f* 6.40 tot *f* 6.85. Boekweit van *f* 5.80 tot *f* 6.65 het mud. Aardappelen van *f* 1.90 tot *f* 2.25. Hoendereijeren van *f* 3.. tot *f* 4.00 de 100 stuks. Boter van *f* 0.88 tot *f* 0.99 het Ned. pond.

AMSTERDAM, 30 December.

Tarwe vast; 126 ℔ nieuwe Vries. *f* 265; 130 ℔ jarig Gron. *f* 272; 140.2 ℔ Bovenl. *f* 290. Rogge zonder notering, op termijn flaauw; April *f* 195, Mei *f* 19.. *f* 197, *f* 196; Junij *f* 199; Pruiss. op Junij *f* ... Julij *f* 201; Mei *f* 204, *f* 203. Garst in een de.. Manh. *f* 208 per 1960 kilo.

ARNHEM, 30 December.

Oude Weit van *f* 9.60 tot *f* 11.00. Nieuwe Weit van *f* 8.50 tot *f* 10.00. Rogge van *f* 6.85 tot *f* 7.00. Boekweit van *f* 6.15 tot *f* 6.45. Garst van *f* 4.60 tot *f* 5.. Zware Haver van *f* 4.00 tot *f* 4.50. Ligte Haver van *f* 3.10 tot *f* 3.60. Paardenboonen van *f* 0.00 tot *f* 0... Aardappelen van *f* 2.20 tot *f* 2.75 Boter per Ned. pond van *f* 0.76 tot *f* 0.92.

SCHIEDAM, 30 December.

Granen, verkocht: Rogge, 147 ℔ Windau *f* 210 3/.. Gerst, 126 ℔ Libau *f* 190 6/w., *f* 191 3/m.

Spoeling per Ketel *f* 1.40.

STRAAT-VERLICHTING.

Jan.	GAZ-VERLICHTING.		OLIE-VERLICHTING.	
	Aansteken.	Blusschen.	Aansteken.	Blusschen.
1	5 uur.	6½ uur.	5 uur.	6½ uur.
2	5 „	6 „	5 „	6 „
3	5 „	5 „	5 „	5 „
4	5 „	5 „	5 „	5 „
5	6 „	4 „	6 „	4 „
6	7 „	4 „	7 „	4 „
7	8 „	4 „	8 „	4 „

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Dec.	Uren	Wind-rigt.	kr. N ä.	Barom. bij 0°.	Ther F.	Afwijk. d.Temp.	Vochtigh.	Gev. regen.	Opmerkingen
30	2	wzw.	17.0	752.57	49.1	+ 13.3	0.86	0.	Zw. bewolkt
	10	wzw.	2..0	51.95	50.2	+ 16.6	0.85	2.7	Idem.
31	8	w.	8.0	56.25	46.2	+ 13.7	0.91	0.	Idem.

Den 30 Dec. 's avonds 7¼ u. eene windstoot van 43 ... en in den nacht van 30 op 31 Dec. tusschen 12 en 3 ure bij herhaling stooten boven de 40 te 12¼ u. de sterkste zijnde 52 Ned. pond. op den vierkanten meter.

PRIJZEN DER EFFEKTEN.

AMSTERDAM 30 December 1859.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld	2½ pCt.	63¹⁵⁄₁₆	64		
dito dito	3 „	76¼		98⅛	
dito dito	4 „	98¹⁄₁₆	98⅛		
Amortisatie-Sindikaat.	3½ „	93¾			
Oost-Indische Leening	4 „	97⅛			
Leen. Holl. Spoorweg	4½ „	99¼			
BELGIE.					
Certifik. bij *Rotschild* .	2½ pCt.	52⅛			
SPANJE.					
Obligatien	1¾ pCt.	32⁵⁄₁₆	32⅜	41¹³⁄₁₆	
Binnenl. Schuld	3 „	41¹¹⁄₁₆	41¹³⁄₁₆		
Amortisable		11			
Bewijzen Koepons		4⅜			
PORTUGAL.					
Obligatiën	3 pCt.	44	44¹⁄₁₆		
dito 1856/59 . .	3 „	42⁵⁄₁₆	42⅜		
dito uitgestelde		30			
RUSLAND					
Oblig. bij *Hope en C°.*	5 „	103⅝	103¾		
Obligat. 1828 & 1829.	5 „	102			
Certifikat. 1831 & 1833	5 „	86			
Certifikaten 1840 . . .	4 „	80⅞			
Cert. bij *Stieglitz* . . .	4 „	81			
dito 5e Serie	5 „	90½			
dito 1855 6e Serie . .	5 „	99½	99⁹⁄₁₆		
dito Adm. te Londen	4½ „	94¾			
dito dito	3 „	63¹³⁄₁₆			
Certifik. van Assign. .	6 „	61½			
OOSTENRIJK.					
Oblig. bij *Goll en C°.*	4 pCt.	51⅞		53¹⁵⁄..	
Oblig. Metaliek	5 pCt.	53⅛	53¹⁵⁄₁₆		
Oblig. Rente Am.. . .	5 „	73½	73⁹⁄₁₆	58⅛	
dito dito Nat. 1854. .	5 „	58¼	59	28⅝	
dito dito	2½ „	28⅝	28⅛		

Snelpersdruk van L. E. BOSCH en ZOON.